Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto . $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876 — Entered as Second Class Matter, September 21. 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879. — TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 120. — ŠTEV. 120. — NEW YORK, SATURDAY, MAY 22, 1926. — SOBOTA, 22. MAJA 1926. — VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

BALDWINOVI PREDLOGI ODLOČNO ODKLONJENI

Unijska konferenca je odklonila vse predloge ministr. predsednika Baldwina. — Zahteval je skrčenje mezd kot predpogoj za uravnavo izprtja. — Vsled izdajstva voditeljev so premogarji navezani na pomoč. — Vlada ni izpolnila obljube.

LONDON, Anglija, 21. maja. — Konferenca premogarskih delegatov je sklenila, kot je bilo pričakovati, zavrniti predlog ministrskega predsednika Baldwina, s katerim ni ministrski predsednik izpolnil obljube, "da ne skuša vlada izposlovati življenskega standarda premogarjev ali kateregakoli drugega dela delavstva."

Tekom pogajanj v tekočem tednu je postalo jasno, da zahteva vlada takojšnjo desetodstotno skrčenje vseh plač, ki znašajo več kot 45 šilingov na teden kot predpogoj za razveljavljenje izprtja. Razventega so bili predlogi mezdne oblasti istovetni s prisilnim razsodiščem, kajti neodvisni predsednik bi imel polnomoč odpraviti narodno minimalno plačo ter postaviti na mesto nje okrajne minimalne mezde ter odrediti nadaljna skrčenja kot bi se mu zdelo primerno.

Resolucija eksekutive premogarjev je odklonila vsako skrčenje mezd, ki ne jamčijo v sedanjem času nikakega primernega življenjskega standarda, a je obljubljala vsako mogočo podporo za predlagane administrativne reforme. Ta resolucija je bila soglasno sprejeta.

Če ne bo stavil ministrski predsednik danes nikakih nadaljnih predlogov, bodo odpotovali delegatje domov, in premogarji se bodo pripravili na dolg trdovraten in obupen boj, katerih je polna zgodovina industrije.

Razveljavljenje generalne stavke in pogoji, katere so podpisali zastopniki železničarjev, v katerih so priznali, da so storili krivico, ko so proglasili simpatijsko stavko, so navidez izključili vsako možnost industrijalne pomoči ter novega mobiliziranja mas za podporo premogarjev. S tem je članstvu drugih strokovnih organizacij prepuščeno, da nudijo premogarjem vsako možno finančno pomoč. T se bo zgodilo, in istotako se lahko računa z izdatno finančno pomočjo od zunaj. Velikodušni dar ruskih organizacij, ki znaša več kot milijon dolarjev, pomenja velikansko pomoč.

Minister za notranje zadeve, Sir Joynson-Hicks, je izjavil včeraj v poslanski zbornici, da je zadržal ček za 100,000 funtov, katerega so poslale ruske strokovne organizacije. Rekel je, da lahko preprečí na temelju izrednih polnomoči pripust inozemskega denarja za pospešenje generalne stavke, a dostavil, da ne more zadržati denarja, poslanega premogarjem v njih industrijalnem boju.

CARDIFF, Anglija, 21. maja. — Medtem ko je uravnava izprtja v premogovni industriji še v daljni bodočnosti, prehranjajo v izkuhih na tisoče otrok premogarjev v majhnih krajih premogovnega ozemlja. Število izkuhov se množi od dne do dne. Otroci so boljše prehranjeni kot so bili že mesece in mesece.

Kljub bedi, ki vlada med premogarji, pa ni nikjer opaziti volje, da bi sprejeli od vlade predlagano skrčenje plač. Ravno nasprotno; družine premogarjev so prepričane, da se je treba z vso silo upirati predlaganemu skrčenju plač, kateremu bi sledilo nadaljno skrčenje, če bi bilo sedanje sprejeto.

Whittemore kriv umora po prvem redu.

BALTIMORE, 21. maa. — Tekom včerajšnje razprave v procesu proti Whittemoru je nastopil obtoženi kot priča v lastni zadevi. Pripovedoval je poroti, da je ubil paznika v samoobrambi.

Kmalu nato ga je porota spoznala krivim umora po prvem redu.

Eksplozija v smodnišnici.

WERTHEIM, Nemčija, 21. maja. — Petnajst do dvajset delavcev je bilo ubitih tegom eksplozije, ki se je završila v neki smodnišnici v bližini Haasloch, Bavarska. Nadaljnih trideset delavcev je dobilo tako težke poškodbe, da so jih morali prevesti v bolnico.

Tvornica je bilo popolnoma uničena.

Tudi Bethlen je bil zapleten v zaroto.

Izpovedi fašista so obremenile madžarske g a ministrskega predsednika Bethlena. — Bethlen je prisegel, da je skušal zadržati ponarejevalce francoskih bankovcev, da pa se mu to ni posrečilo.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 21. maja. — Proces radi ponarejanja francoskih bankovcev je dosegel včeraj svoj višek, ko so se sodniki odpeljali v St. Rochus bolnico, da zaslišijo fašistovskega poslanca Jurija Hiera, katerega je pred štirimi dnevi zadela kap. Hier je izpovedal, da je obvestil leta 1923 ministrskega predsednika Bethlena glede zarote za ponarejanje bankovcev, ko sta napravila skupen izprehod v nekem gozdu v bližini znanega madžarskega zdravilišča Balaton Fured. Te ponarejene francoske bankovce naj bi spečali v zasedenem Ruhr ozemlju, vendar pa so potrebovali ponarejevalci, kot je sporočil Bethlenu, od slednjega varnostno pismo. Bethlen ni le izstavil zaželjenega pisma, temveč tudi obljubil, da bo podpiral ponarejevalce s sto milijoni madžarskih kron.

Vsled Locarno dogovorov je močno trpel načrt ponarejevalcev frankov, kajti nemški industrijalci so se prenehali zanimati za stvar.

Na vprašanje sodnika, kje se nahaja pismo Bethlena, je odgovoril Hier, da je prepis pisma spravljen na varnem mestu.

Sodišče je sklenilo nato izvesti pri Hieru hišno preiskavo ter zapleniti vse njegove listine.

Ko so to sporočili knezu Windischgraetzu, je rekel, da vsebuje izjava marsikaj resničnega. Nobene podlage pa nima trditev, da je ponudil Bethlen ponarejevalcem sto milijonov madžarskih kron.

Ministrski predsednik, ki je nastopil pozneje kot priča, je zanikal, da je kedaj napisal pismo, o katerem je govoril poslanec Hier. Rekel je, da je dal policijskemu predsedniku Nadossy-ju takoj naročilo, naj prepreči nevarni komplot, ko je izvedel zanj potom grofa Telekija.

Policijski uradniki so aretirali odvetnika Bulisa, ko se je hotel z aeroplanom odpeljati v Carigrad. V njegovi zaplenjeni prtljagi so našli dokumente, ki se tičejo ponarejanja bankovcev.

Opozicijonalni poslanci trdijo, da je v teh dokumentih obremenjena tudi vlada.

Španskim četam jako slaba prede.

MAROKO, 21. maja. — Medtem ko so Španci v odsekih pri Alhumemas in Melilili globoko prodrli v fronto Rifcev, so prodrli Rifci španske črte proti Tetuanu, kjer se nahaja sedež španskega glavnega stana, — kot je razvidno iz nekega oficijelnega poročila vojnega minisrstva. Dostavljajo seveda, da so španska ojačenja zopet ustanovila prejšnji položaj ter pregnala vstaše nazaj.

Španski poveljnik je izjavil, da so izgubili Rifci 76 mrtvih in 23 jetnikov.

Rifci so prodrli praktično prav do vrat Tetuana.

Poročilo vrhovnega poveljnika dostavlja, da so vlekli trupla padlih Rifcev po ulicah ter jih nakazili, da napravijo na ta način "vtis" na prebivalce.

Položaj na Poljskem.

Nemška pretnja bo pospešila m i r n a Poljskem. — Prejšnji kombatanti se baje mobilizirajo na meji za akcijo, če se bodo nadaljevali notranji neredi. — Načrti glede predsedniških volitev.

VARŠAVA, Poljska, 21. maja. Izgledi, da bo najnovejša kriza Poljske uravnana vsaj začasno, ne da bi prišlo do revolucije ali državljanske vojne, so bili ojačeni včeraj, ko so se nasprotujoče si stranke strnile radi nevarnega položaja na meji.

Na nemški strani meje mobilizirajo prejšnji nemški kambatanti za slučaj, da bi se na Poljskem nadaljevali notranji neredi. Te organizacije, ki so popolnoma oborožene, so pripravljene poslužiti se poljske državljanske vojne v gdanskem koridorju in delih Gornje Šlezije. Ta ozemlja je dobila Poljska tekom mirovne uravnave na stroške Nemčije.

Ker preti deželi ta zunanja nevarnost, bodo v teku štiri in dvajsetih ur določili datum za sestanek poljskega parlamenta, ki bo izvolil novega predsednika.

Člani levice, desnice in središča, ki se mude sedaj v Varšavi, soglašajo glede razpusta Sejma po izvolitvi novega predsednika. Tudi so za izpremembo narodne ustave, zmanjšajo število poslancev ter razširjenje polnomoči predsednika.

Ena teh polnomoči naj bi bila, da lahko samovoljno ob katerikoli priliki razpusti Sejm (državni zbor).

Predsedniški kandidat strank sredine in najbrž tudi desnice je Mate Rataj predsednik Sejma in poslujoči predsednik. Kandidat levega krila je maršal Pilsudski, ki pa ni še objavil, če bo sprejel kandidaturo.

Včeraj se je izvedelo, da je poljska kmečka stranka zbrana krog Rataja. Ta stranka je ena najbolj važnih v poslanski zbornici.

Predlog, da se skrči število poslancev, bi zmanjšal število nevažnih političnih strank ter bi dal bolj resnično zastopstvo dežele v Varšavi. Zaenkrat je zastopanih v Sjemu osemnajst različnih strank.

Sodeč iz poročil z vseh strani se ne bodo završili nikaki nadaljni spopadi med vojaštvom, vsaj za enkrat ne. Čete so se vrnile v vojašnice.

BERLIN, Nemčija, 21. maja. — V nekem poročilu iz Varšave na Wolfov urad se glasi, da bo poslujoči predsednik Rataj danes razposlal senatorjem in poslancem vabila, naj prisostvujejo seji Sejma, ki bo izvolila novega predsednika. Brzojavka dostavlja, da se bo vršila ta seja 28. ali 29. maja v Varšavi.

POZNANJ, Poljska, 21. maja. Velika demonstracija proti Pilsudskemu se je vršila včeraj ob priliki povratka poznanjskih čet, ki so korakale tekom državnega preobrata proti Varšavi v upanju, da preprečijo kapitulacijo vlade.

Patriotične veteranske zveze z zastavami, vseučiliški dijaki in meščani so polnili trge in ceste v središču mesta, da pozdravijo vračajoče se čete.

V bojih pri Rio Martin v bližini Tetuana, je bilo v torek ubitih več kot sto članov španske legije tujcev; veliko nadaljnih je bilo ranjenih. Oddelek šestdesetih mož je bil obkoljen v neki zaseki od domačinov ter uničen do zadnjega moža.

Kitajski banditi so izpustili častnika.

Ameriški kapitan, katerega so ujeli kitajski banditi, je bil oproščen.

PEKING, Kitajska, 21. maja. Kot je bilo danes sporočeno tukajšnjemu ameriškemu poslaništvu, je bil oproščen ameriški armadni kapitan Thomas Betts, katerega so imeli dva dni ujetega banditi v severnem delu province Junan.

M. Myers, ameriški konzul v Junan-Fu, je brzojavil poslaništvu, da so banditi dne 19. maja izpustili svojega jetnika.

Kapitan Betts, ki je bil pridelen ameriškemu poslaništvu, se je nahajal na potovanju iz francoske Indokine proti Jangtse ter je prišel pri tem skozi pokrajine, v katere stopi le redkokedaj kak tujec.

Sporočanje novic, celo po brzojavu, se vrši na Kitajskem zelo počasi, in Junan je najbolj oddaljena provinca dežele. Vsled tega vrjetno, da je bil ameriški kapitan oproščen še predno je izvedelo ameriško poslaništvo, da je bil ujet ter pričelo poizvedovati po njem.

Kaj bo z lastnino vladarskih rodbin.

Centrum je proti zaplenjenju premoženja prejšnjih vladarskih rodbin potom splošnega ljudskega glasovanja. — Sedanji vladi napovedujejo le kratek obstoj.

BERLIN, Nemčija, 21. maja. — Člani centruma ali nemške klerikalne stranke so bili naprošeni, naj oponirajo zaplenjenju lastnine prejšnjega kajzerja ter hohenzollernske družine, ko se bo vršilo dne 20. junija splošno ljudsko glasovanje glede tega vprašanja. Voditelji stranke so mnenja, da je treba to vprašanje izročiti redno imenovanemu sodišču, "v soglasju s principi pravičnosti in primernosti". Voditelji stranke so dostavili, da se ne sme nuditi odstavljenim vladarskim družinam nikakih prednosti in da morajo nositi bremena vojne kot ves ostali narod.

— Le potom skupnih žrtev izvede lahko nemški narod svoje odrešenje, — se je glasilo v oficijelnem sklepu stranke.

Zahtevajo tudi odpravljenje civilnih listin, penzij in drugih dohodkov.

V krogih nemškega državnega zbora so včeraj napovedovali, da bo Marxov kabinet le malo časa v uradu in da je treba vprizoriti poskus, da se stvori drugo vlado. Izjavljajo, da je edina možnost reorganiziranja stalne vlade razpust državnega zbora ter izvedenje novih volitev.

Ničvredni bankovci.

BERLIN, Nemčija, 21. maja. — Upanja lastnikov nemških bankovcev izza časa pred vojno, da bodo postali ti bankovci zopet polnovredni, so se izjalovila. Državno sodišče v Lipskem je potrdilo odločitev nižjih instanc, soglasno s katero so bankovci prenehali biti postavno priznan denar.

BUTLER NAPOVEDUJE MOKRAŠKO ZMAGO

Butler pravi, da bodo mokrači zmagali pri novembrskih olitvah.—New York in druge države bodo sledile vodstvu Pensylvanije in New Jerseya na voliščih. — Politiki spoznavajo, da je indosiranje njih kandidature od strani Antisalonske lige nevarno.

Na temelju izkušenj primarnih volitev v Pennsylvaniji, kjer si je pridobil William S. Vare, republikansko nominacijo za senatorja Združenih držav na mokraški platformi, je izjavil včeraj dr. Nicholas Butler, predsednik Columbia vseučilišča, da se bo završila ista stvar v tej državi pri novembrskih volitvah.

Butler je rekel, da imajo volilci navado pečati se le z enim vprašanjem pri enih volitvah in ker so zadovoljni s skrčenjem vladnih stroškov ter zmanjšanjem obdačenja, so obrnili sedaj svojo pozornost na prohibicijo.

— Sedaj mora biti precej jasno kandidatom in političnim managerjem, — je rekel Butler, — da je javna podpora Antisalonske lige, največja med vsemi ovirami in da je javna opozicija proti tej skupini najmočnejša med vsemi odobrenji.

Dr. Butler je pozval vse one, ki nasprotujejo Volsteadovi postavi in osemnajstemu amendmentu, naj se združijo. Njegovo ugotovilo se glasi:

— Kar smo pričakovali, se je zgodilo v Pennsylvaniji. Zgodilo se je že trikrat v New Jersey. Zgodilo se je zadnjega avgusta v Virginiji in malo pozneje v onem kongresnem okraju Massachusettsa, katerega je preje zastopal senator Gillette. Zgodilo se bo novembra meseca v New Yorku in sicer s povdarkom, ki bo zvenel od enega konca dežele do drugega, in isto se bo zgodilo v najmanj ducatu držav po zapadu in jugu.

— Ameriški narod ima navado pečati se le z enim vprašanjem ali eno politiko ob istem času. Izza vojne se je brigal v glavnem za skrčenje vladnih stroškov, za zmanjšanje davkov in zajezenje vedno rastoče birokracije v Washingtonu. Sedaj je zadovoljen z napredkom tega vprašanja ter hvaležen onim javnim uradnikom, ki so delovali tako uspešno, da dosežejo zaželjene cilje.

— Javno mnenje se je sedaj obrnilo k vprašanju prohibicije ter ne bo počivalo, dokler ne bo dvignilo naroda iz škandaloznih razmer, političnih, socijalnih in moralnih, v katere sta ga pahnila osemnajsti amendment in Volsteadova postava.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

Jugoslavija:

500 Din. — $ 9.45 2000 Din. — $37.00
1000 Din. — $18.60 5000 Din. — $92.00

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštna hranilnica" v Ljubljani.

Italija in zasedeno ozemlje:

200 Lir — $19.00 500 Lir — $21.50
300 Lir — $ 3.20 1000 Lir — $42.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

Pošiljatve po brzojavnem pismu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške $1.—.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK.
Telephone: CORTLANDT 4687.

NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA"!

GLAS NARODA
(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, *president.* Louis Benedik, *treasurer.*
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado	$6.00	*Za New York za celo leto*	$7.00
Za pol leta	$3.00	*Za pol leta*	$3.50
Za četrt leta	$1.50	*Za inozemstvo za celo leto*	$7.00
		Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

AMERIKA KOT MIROVNI ANGELJ

Malo, zelo malo je pač ljudi na celem božjem svetu, ki bi smatrali za resno predkonferenco za omejitev oboroževanj, ki zboruje sedaj v Ženevi. V splošnem je vsakdo prepričan, da gre pri tem za igračkanje z besedami, s katerim hočejo delati različni narodi le propagando zase in svojo ljubezen do miru, a streme pri tem tudi po tem, da si ob istem času tudi zagotove ugodno mesto v svetu družine narodov. K skoro popolnoma osamljenim sodobnikom, ki se vsaj delajo kot da smatrajo za resna pogajanja, ki se vrše sedaj v švicarskem diplomatskem mestu, spadata tudi naš predsednik Cal Coolidge in njegov famozni državni tajnik Kellogg.

Le na ta način je mogoče razumeti, da si ameriški zastopnik, v Belgiji akreditirani poslanik Hugh Gibson, na vse mogoče načine prizadeva, da kaže v Ženevi svečano dostojanstvo, ki mu dovoljuje dajati delegatom drugih sil vsakovrstne prijazne nasvete. Njegov, seveda že dolgo poprej v državnem departmentu v Washingtonu izdelani govor je vseboval toliko ostrin proti Franciji, Italiji ter drugim silam, ki skušajo spraviti pogajanja potom dolgih filozofičnih razprav na slepe tračnice, da se moramo naravnost čuditi, da govori vlada Združenih držav že danes s svojimi prejšnjimi zavezniki v jeziku, katerega ni mogoče napačno razumeti. Nobenega pomena nima, je izjavil prijatelj Gibson, trapiti se s teoretičimi razpravljanji glede vprašanja: — Kaj je razoroženje?

— Za končni uspeh naših prizadevanj v interesu omejitve oboroževanj, — je izjavil načelnik ameriške delegacije, — je važno, da se ne pečamo le s splošnimi in abstraktnimi principiji, temveč da pričnemo ob istem času odločevati od splošnih problemov toliko konkretnih vrašanj kot le mogoče ter se pečamo nato s temi določnimi vprašanji na direkten in praktičen način.

Hugh Gibson pa je postal še bolj določen. On je seveda dobro vedel, da bosta vprizorila poredna otroka konference, Francija in Italija poskuse, da se odgodi celo vprašanje na dan sv. Nikole ter navedla kot vzrok za to, da ni še prišel čas za splošno razoroženje. Nameravanemu predlogu, da se odgodi razprave na nedoločen čas, se je skušal uprosti ameriški poslanik.

— Če se lotimo z dobrimi nameni svojih problemov, bo tudi mogoče doseči napredek. Upam vsled tega, da obstaja na vseh straneh namen posvetiti tem problemom resno pozornost in pošteno voljo da se jih reši, kar je neobhodno potrebno za resničen uspeh. Pred vsemi stvarmi potrebujemo ne le izrazito, temveč trajno pozornost za dela te konference.

Nikaka skrivnost seveda ni, da si Združene države prav posebno prizadevajo udejstviti posebno mornariško konferenco, na kateri naj bi se prerešetalo in "rešilo" vprašanje podmorskih čolnov in podvodnih bomb. Francija noče ničesar vedeti o taki konferenci ter bo vsled tega delovala proti sklicanju posebne konference za omejitev oboroževanj na morju. Predsednik Coolidge je v tem slučaju sklenil apelirati preko glav konference na narode same. Vprašanje je seveda, kaj razume predsednik Coolideg pod tem. Na vsak način pa je imel Gibson nekaj takega v mislih, ko je izustil pred zbranim vojnim narodom v Ženevi naslednje svarilo:

— Nikake pravice nimamo razočarati svoje narode. Preveč so trpeli pod vojnami ter čutijo svoje življenje otežkočeno od vojn bodočnosti. Prepričanje, da je tekmovanje v oboroževanju mogočen faktor pri izbruhu vojn, je postalo dandanes skoro splošno ter se ga sprejema povsod kot dejstvo. Potrebo, da se olajša velikanska davčna bremena s tem, da se odpravi ali skrči na minimum izdatke za oboroževanja, je treba vsepovsod razumeti ter nastopiti temu primerno. Vprašanje razoroženja postaja vsled tega od dne do dne važnejše, samopsebi umljivejše in spada med ona, katerih ne sme smarrati noben resno misleč politik našega časa za času neprimernim ali nemogočim rešitve.

Kot pravijo zadnja poročila deluje grof Bernstorff za nemško republiko v največjem soglasju z Združenimi državami. To je vesela satira na svetovno zgodovino. Pa tudi Anglija se postavlja vedno bolj in bolj na stališče, katero zastopa Gibson za Ameriko s tolikimi lepimi govori, a žalibog brez primernih dejanj.

Dvoje naziranj in interesov je trčilo v tem oziru skupaj.

Stalni gostje v sodnih zaporih.

Poleg že prvi dan po vlomu v Zalokarjevo tovorno na Viču aretiranih treh vlomilcev, ki so odnesli z tovarne razen 12,000 Din vrednega gonilnega jermena tudi za več tisoč vrednosti raznega tehničnega orodja, je policija te dni izsledila v mestu še dva soudeleženca. To sta 30-letni mehanik Rudolf Ahčan ter brezposelni delavec Jakob Čelešnik. Oba sta bila kakor ostali, že predana sodišču. Odkodovana tvrdka je dobila vse ukradeno blago nazaj.

Železniška nesreča v Bosni.

V bližini Zavidoviča v Bosni se je prinetila težka nesreča. Šumski delavec Ante Ivanovič se je vozil na drezini. Na nekem ovinku je drezina trčila skupaj s tovornim vlakom, ki je vozil drva. Ivanovič je izgubil prisotnost duha ter je padel pod lokomotivo tako nesrečno, da so mu kolesa odrezala obe nogi in ga na glavi težko ranila. Delavec je ostal na mestu mrtev.

Dopisi.

Export, Pa.

Tudi jaz sem mislil, da je samo en Claridge, pa kot izgleda jih je več ne le samo dva. Eden je tam za našim gričem, drugi pa pri Zgagi na Cortlandu. Ostali pa, kar jih je, so pa v Čikagi na 22 St. No, da Peter v Claridge zahaja ali pa Claričani k Zgagi, tega si pa nisem mislil. Ni škoda, da mu je vse tako znano, še bolj kot meni, ki sem bil že večkrat tam. A. S., kot sem videl, v zadnji številki, je namreč Zgago obdolžil, da je skoval zadnji dopis iz Claridga, kjer je Trunka malo pošegal radi pisanega polja. Nerečem, Trunk tudi resnico pove in mnogokrat prav zadene, toda tisti njegovi sitni izrazi, katere vpleta že sami morajo presedati.

Pa še nekaj drugega čaka Petra. Kot sem slišal, je kar en tisočak razpisan na njegovo glavo. Povem vam, da jaz bi ne bil rad v njegovi koži, kakor tudi noben drugi ne. Peter se bo gotovo znašel nekega dne tam, kjer ni mub posebno kadar bodo oni pri A. S. po njemu mahnili. Kar se pa Claridga tiče po povem, da to je napredna premogarska naselbina, zato pa Zgagi tako ugaja in morda še bolj A. S. ko bi mogli priti na njegovo mesto.

Križ je pa to, da Clarićani pazijo premalo na otroke, ko se igrajo z žveplenkami. Kar je že hiš tam v kratkih letih zgorelo, bi res lahko postavil ž njimi še en Claridge. Tako je izgnila ena dvorana, hotel in več prodajalen, hiš pa precej. Toda poljska cerkev pa še stoji.

Zato Peter, kadar ti bo sila, le k nam na Export, boš že zavetje dobil, ko te tako po krivici in nedolžnem preganjajo.

A. B.

Chicago, Ill.

Kot vsako spomlad, priredi tudi letos Slovenski Sokol svoj veliki spomladanski nastop z raznimi točkami. Nadalje nastopijo tudi Slovenske Sokolice z lepimi vajami, kakor tudi z zanimivim plesom. Poleg tega bodo nastopila tudi sosednja slovenska in hrvaška sokolska društva. Ker bo program jako zanimiv, zato vas vabi vse rojake Slovenski Sokol, da se polnoštevilno udeležite te velike spomladanske veselice s plesom in telovadbo.

Veselica se vrši dne 29. maja (v soboto zvečer) v dvorani S. N. P. J. na Lawndale Ave. in 27. cesta.

Lepa prilika se vam nudi, da si preskrbite vstopnice, katere so v predprodaji po 50c, pri vratih na dan veselice pa 75c. Dobite jih pri vseh članih Sokola kakor tudi v lokalih: Johna Košička, Antona Wencela in Johna Putza. Začetek veselice točno ob pol 8. zvečer. Za dobro godbo in postrežbo je vse prskrbljeno.

Toraj na svidenje dne 29. maja v S. N. P. J. dvorani.

Sokol se Vam zanaprej zahvaljuje za obilen obisk in Vam kliče krepki: Nazdar!

Odbor.

Novice iz Jugoslavije

Kralj opusti potovanje v Anglijo.

Kralj je nameraval odpotovati v Anglijo in Francijo. Radi generalne stavke v Angliji pa je sedaj opustil svoj prvotni načrt in odide po posetu kraljice Marije v Marijanskih Laznih v Francijo. Po poročilih listov pride na Bled, nakar namerava prisostvovati velikim svečanostim rezervnih oficirjev v Zagrebu in kumovati blagoslovljenju njihove društvene zastave.

Železniška zveza z bakarskim pristaniščem.

Trasiranje železniške proge normalnega tira, ki bo vezala železniško postajo Bakar z bakarskim pristaniščem, bo vkratkem dovršeno. Istodobno se prične z gradnjo novega pristanskega nasipa v Bakru, ker se je prejšnji vsled starega materijala pogreznil v morje.

Železniška zveza med postajo Bakar in bakarskim pristaniščem bo znatno olajšala izvoz raznega blaga iz Slovenije. Ta izvoz gre sedaj večinoma preko Trsta.

Gradnja katedrale sv. Save v Beogradu.

Vprašannje gradnje projektirane katedrale sv. Save, srbskega prosvetnega zaščitnika, je stopilo v nov štadij. Pripravljalni odbor prične v kratkem z uresničenjem svojih načrtov. Stroški za gradnjo projektirane katedrale so proračunani na 200 milijonov dinarjev. Prostovoljnih prispevkov se je nabralo doslej 20 milijonov, ostala gradbena svota pa se zagotavi na ta način, da se bo v razsežnih samostanskih gozdovih posekalo poldrugi milijon dozorelih debel, kar bo vrglo približno 150 milijonov, dočim se bo še ostali primanjkljaj pokril z državno subvencijo. Katedrala bo imela prostora za 6000 oseb. Zgrajena bo v bizantinskem slogu iz dobe carja Lazarja.

Francozinja položila profesorski izpit v Beogradu.

Na filozofski fakulteti beograjske univerze je te dni položila profesorski izpit Francozinja Andriena Morion-Nedeljkovič, suplentka na ženski gimnaziji v Skoptju, rodom Parižanka in hčerka znanega francoskega zdravnika dr. Moriona.

Izpit je napravila iz klasičnih jezikov in francoščine. Študije je dovršila na pariški univerzi.

Svoje premoženje zakvartal.

V Sremski Mitrovici se je ustrelil trgovec Iso Pezing. Iz poslovilnih pisem, ki jih je pisal svojim sorodnikom, je razvidno, da je šel v smrt zaradi finančnih razmer, ker ni mogel preboleti svojega konkurza.

Samomorilec je bil dober in poten trgovec. V zadnjem času pa se je udal kvartanju in je zaigral skoraj vse svoje premoženje.

Grozna ljubavna drama.

V neki vili na Topčiderskem brdu pri Beogradu se je odigrala grozna ljubavna drama. Bivši narednik Blagoje Kneževič je streljal na svojo ljubico Jelko Vujačič, ki ga je pred nedavnim zapustila in stopila v službo pri zasebniku in hišnemu posestniku Ljubi Jankoviču. Ker je Jelka, ki je bila ranjena na roki, začela klicati na pomoč in bežati v stanovanje svojega službodajalca, je Kneževič pohitel za njo in oddai še dva strela, tako da se je mrtva zgrudila na tla. Potem pa si je Kneževič pognal kroglo v desno sonce.

Poskušen vlom v dvor zagrebškega nadškofa.

Neznani zlikovci so ponoči skušali vlomiti v pisarno upravitelja kjer se nahaja tudi blagajna uprave nadškofovih posestev. Razbili so okno ter po lestvi prišli v pisarno, ki se nahaja v prvem nadstropju. Skušali so odpreti, oziroma navrtati blagajno, kar se jim pa ni posrečilo. Odšli so morali praznih rok. Uprava je odredila, da bodo odslej sluge ponoči čuvali nadškofov dvor.

Težka avtomobilska nezgoda pri Osijeku.

Te dni se je odpeljal veleposestnik Šandor Sorger z avtomobilom iz Osijeka v Našice. V avtomobilu je razen njega sedela še njegova soproga in mala hčerka, šofiral pa je šofer Palič. V bližini Normancev je ob največji brzini padla pnevmatika z zadnjega dela, vsled česar se je avto prevrnil v cestni jarek. Težka karoserija je šoferju zdrobila prsa, da ni upanja, da bi okreval. Sorgerjeva soproga si je zlomila desno roko. Sorger sam in hčerka pa sta ostala nepoškodovana.

Iz Osijeka je prišel zdravnik na kraj nesreče ter ponesrečencem nudil prvo pomoč.

JUGOSLAVIA IRREDENTA

Jugoslovan, ki nabira podpise kraljev in državnikov.

V Trstu se je mudil te dni Jugoslovan Josip Mikulec, ameriški državljan, rojen 1878, ki hodi po svetu z veliko knjigo, v katero nabira podpise kraljev in državnikov. Podpisani so: italijanski kralj Viktor Emanuel, Mussolini, predsednik Združ. držav Coolidge, Francoz: Doumergue, Foch, Briand, japonski admiral Togo in ministri ter princi japonski itd. Potovanje Mikulica financira neka družba, ki je interesirana na zbirki.

Solkan

bi Italijani radi priklopili h goriškemu mestu. Že dalje časa nagovarjajo Solkance, da bi se izrekli za pridružitev, pa zaman. Te dni se je vršilo v Solkanu zborovanje, na katerem se je razgreval profesor Lorenzoni iz Gorice za pristop Solkana h goriški občini. Vsi navzoči Solkanci so glasovali proti predlogu.

Obljuba idrijskega komunista.

17-letni dijak Viktor Kogej iz Idrije je bil pred sodiščem v Gorici obsojen na 3 mesece in 22 dni zapora ter 100 lir globe, ker je v noči na 6. novembra 1925 lepil po Idriji oglase, ki so pozivali k proslavi 7. novembra, to je oni dan, ko so sodrugi sovjetske Rusije zmagali suženjstvo in buržuje.

Obtožen je bil podpihovanja k sovraštvu med razredi s pomočjo tiska in na način, ki je nevaren javnemu redu. Kogeja ni bilo k razpravi. Prečitala pa se je njegova izjava, s katero priznava, da je komunist in da je res lepil one pozive po Idriji. Dijak Kogej je bil doslej v indijskih zaporih.

Manifestacija za "trpečo" Dalmacijo.

V Kopru je bilo veliko zborovanje črnosrajčnikov. V konec je govoril tudi srednješolski ravnatelj Dalmatinec Domiakusič.

Ko je omenil Dalmacijo, so se dvignili vsi črnosrajčniki, vzklikali so in ploskali, ko je končal, so giova z vsem hrupom povdarjali, da bo Dalmacija italijanska.

V Opatiji

je bilo letos do 6. maja 9263 tujcev. Sedaj biva tam gostov 794. Med njimi je jugoslovanski poslanec Bogoljub Kozjundžič in poljski nadškof Stanislav Zdzitowiecki.

Članek 178.

TEŽA IN MERA DOJENČKOV.

Stariši bi morali redno tehtati svoje otroke ter zaznamovati, koliko tehtajo. Tehtanje vsaki teden je priporočljivo za prvih šest mesecev življenja majhnega otroka. Po dvakrat na mesec pa naj se jih tehta tekom drugega leta. Bolj nežne in občutljive otroke je treba tehtati boj pogosto. Zdrav in normalen otrok izgubi deset ali enajst odstotkov teže, katero je imel ob rojstvu v teku dveh dni po rojstvu in prvotno težo dobi nazaj še le približno v desetih dneh.

Nadaljna izguba teže po drugem dnevu znači, da potrebuje dete več hrane kot pa mu je morejo nuditi prsi.

Povprečni otrok tehta ob koncu prvega leta približno trikrat toliko kot je tehtal ob rojstvu. Povprečno tedensko pridobivanje na teži pri normalnem, zdravem otroku znša od štirih do šestih unč. Povprečna višina zdravega novorojenega otroka znaša med šestnajstimi in štiri in dvajsetimi inči in teža znaša od šest do osem funtov. Novorojeni moškega spola tehtajo ponavadi pol do tričetrt funta več kot pa otroci ženskega spola.

Teža dojenčka se poveča bolj hitro tekom prvih tednov življenja. Po dveh tednih pa do petega meseca raste otrok hitro, a rast postane manj nagla, a stalna in enakomerna do konca prvega leta. Tekom drugega leta zraste otrok približno za štiri do pet inčev. Tekom tretjega leta od treh do štirih inčev. Tekom četrtega leta od dveh do treh inčev in od te starosti naprej do enajstega leta zraste vsako leto do dveh inčev.

Doba hitrega naraščanja teže dojenčka je tekom prvih petih mesecev življenja in največ pridobi dete na teži v drugem mesecu, ko bi se morala teža vsakega dojenčka zvišati od šest do osem unč vsaki teden.

Naslednja tabela predstavlja povprečno težo višino, obseg prsi ter obseg glave moškega in ženskega otroka od rojstva naprej.

Tabela, ki kaže povprečne teže za otroke.

Ob rojstvu:	
Dečki	7.55
Deklice	7.16
Po treh mesecih:	
Dečki	12.10
Deklice	11.60
Po šestih mesecih:	
Dečki	16.0
Deklice	15.5
Po dvanajstih mesecih:	
Dečki	20.5
Deklice	19.8
Po osemnajstih mesecih:	
Dečki	22.8
Deklice	22.0
Po 24 mesecih:	
Dečki	26.5
Deklice	25.5

Prečitajte te članke vsak teden pazjivo ter jih prihranite za bodočo uporabo.

ČE STE UTRUJENI IN ŽEJNI

Če ste utrujeni po dnevnem delu, izpijte kozarec Runkomalta, in čutili se boste prerojenega. Dajte žlico Runkomalta v kozarec mrzlega mleka ter zmešajte v shakerju. Razredči se takoj. V trenutku imate pijačo, ki vsebuje poleg oživljajočih kakovosti mleka, okrepčilne snovi slada, sladkorja in kakavu. Ko boste prihodnjič naročali od grocerja, vprašajte za Runkomalt.

Adv.

Peter Zgaga

Ko potujejo rojaki iz Amerike proti stari domovini, se ponavadi za hipec tudi pri meni oglase.

Včeraj jih je prišlo nekaj iz Oregon City, Ore. Prinesli so mi pozdrave osebno mi nepoznane Mrs. Turenšek in njenega soproga, ki uživata v daljnem Oregonu med svetočimi črešnjami bajno spomlad.

Prisrčna hvala za pozdrave.

*

Prihajajo iz pennsylvanskih, ohijskih in westviržinskih majn, prihajajo iz louisianskih šum in z wisconsinskih farm.

Nekaterim se prej, nekaterim še le po dolgih letih, porodi v srcih s pomladjo vred želja po domovini.

Tako neodoljiva je ta želja, tako silno je hrepenenje, da jih ne vzdrži več. Morajo in morajo iti.

Prejalislej se pa sleherni vrne.

Kaj hočemo, ni drugače!

Če se ves svet, brez razlike, klanja ameriškemu dolarju, menda ne bo nihče zahteval, da bi bila naša domovina izjema.

Tistemu, ki ima dosti dolarjev, je domovina prijetna tovarišica, tistega, ki jih nima, pa kot mačeha podi preko praga.

Blagor tistemu, ki gre, oziroma more iti pravočasno.

*

Značilno je tudi, da ljudje v stari domovini znajo boljše računati z dolarji kot pa Amerikanci.

*

Profesijonalni suhači pravijo, da bi bilo glasovanje glede prohibicije "veleizdaja".

Munšajn jim je res popolnoma zmešal glavo in pojme.

*

Včeraj sem napravil pomoto, ko sem v naglici zapisal, da so Jukiča usmrtili s strupenim plinom v državi Nebraski. Niso ga v Nebraski, pač pa v Nevadi. No, dosti prijetnejše bi mu najbrž ne bilo pri srcu, tudi če bi gi bili v Nebraski.

*

Nekdo je te dni javno oznanil, da je kinematograf najboljše sredstvo zoper pitje in pijanost.

Ljudje in okusi so različni.

Tudi vrtoglavost je nekak duševni in telesni nered, ki je s pijanostjo v najbližji žlahti.

Vrtoglav pa mora biti vsakdo, ki preživi dve ali tri ure v povprečnem kinematografu.

*

Dragi rojak je rekel svoji ženi, naj mu hlače zakrpa.

Žena, kot ženske sploh, je pa seveda pozabila. Ej, da bi ga slišali, kako je klel in razgrajal.

— Kaj, še hlač mi ne moreš zašiti?— je divjal. — Saj tako ali tako nimaš nobenega dela. Vse drugo ti roji po glavi . . .

Žena ga je nekaj časa poslušala, potem je pa tudi ona vzrojila:

— Sedaj je pa že dovolj teh neumnosti in tega upitja. Povej, kdo ti je več: jaz ali tvoje hlače?

Rojak je malo pomislil ter mirno odvrnil:

— Skoro bi rekel, da so mi hlače več. Brez tebe grem lahko na cesto, brez hlač pa skoraj ne morem.

*

Neki znanstvenik pravi, da potrebuje modern človek neko nadomestilo za žganje in druge alkoholične pijače.

V Združenih državah je k sreči dosti takih nadomestil. Prodajajo jih po pet ali šest dolarjev kvart.

*

Ameriški kongresniki dobivajo po deset tisoč dolarjev plače na leto.

Neki časopis dostavlja, da so nekateri kongresniki res vredni deset tisoč dolarjev.

Tisti, ki niso vredni te plače, pa stanejo desetkrat več.

*

V Ameriki ne bo miru in zadovoljstva, dokler se ne ojači ene izmed dveh stvari:

Ojačiti bo treba pivo ali pa postavo.

Edmond About:

NOTARJEV NOS.

(Nadaljevanje.)

Eden najbolj pridnih in najbolj veselih gostov je bil menični posredovalec gospod Steimbourg. Oni spor ga je bil z gospodom notarjem tesnejše združil. Gospod Steimbourg je bil član dobre izpreobrnjene izraelitske rodbine. Njegova služba je bila vredna dva milijona; četrt tega je bilo prav njegovega. Prijateljstvo se je torej ž njim lahko sklepalo. Metresi obeh prijateljev sta še precej dobro izhajali, to se pravi, sporekli sta se največ po enkrat na teden. Moža sta jahala, čitala ali pa pripovedovala prazne mestne čenče; dami pa sta s silno duhovitostjo metali karte. Zmanjšana slika zlate dobe.

Gospod Steimbourg si je štel v dožnost, da predstavi prijatelja svoji rodbini. Peljal ga je v Bieville, kjer si je bil oče Steimbourg dal sezidati grad. Tam je gospoda notarja prisrčno sprejel še precej trden starec, gospa petdesetih dveh let, ki se še ni odpovedala svetu, in dve precej spogledljivi deklici. Na prvi mah je videl, da ni zašel med fosilje. Nikakor ne, — prišel je v moderno, izobraženo rodbino. Oče in sin sta si bla tovariša in sta se zaradi vsake, ki sta jo nagodila, drug drugemu smejala. Deklici sta videli že vse, kar jima je prišlo v roke. Malo jih je bilo ,ki bi poznali pariško elegantno kroniko bolje kakor te dve. V gledališčih so jima pokazali najdivnejše lepotice vseh slojev. Starejša gospodična Irma Steimbourg je strastno posnemala toaleto gospodične Fargueileve. mlajša pa je poslala svojega prijatelja h gospodični Figeacovi, da poizve naslov njene modistke. Obe sta bili bogati in z lepoto oblagodarjeni. Irma je bila gospodu L'Ambertu prav po godu. Lepi notar si je večkrat dejal, da pol milijonča dote in ženica, ki zna nositi toaleto, nista stvari, ki bi ju človek zametaval. Shajali so se precej pogosto, skoraj po enkrat na teden, vse tja do novemberskih mrazov.

Po mili, lepi jeseni, je kakor čez noč prišla zima. V našem podnebju je to nekaj precej navadnega. Ali nos gospoda notarja se je v tem vremenu izkazal nenavadno občutljiva. Zardečil je nekoliko, čez nekaj časa močneje, potem je začel počasi otekati in izgubljati obliko. Po lovu, ki je bil tolikanj prijetnejši, ker je bril sever, ga je pa začel še silno srbeti. Pogledal se je v gostilniško zrcalo in barva nosu mu ni bila nič kaj po volji. Človek bi rekel, da je bila ta ozeblina na napačnem kraju.

Ko je pomislil, da mu utegne ogenj, ki so ga zakurili iz dračja, vrniti naravni obraz, se je potolažil. In res, gorkota mu je dobro storila in barva je izginila. Ali srbečica se je drugi dan ponovila, staničje se je še bolj napelo in zopet se je prikazala rdeča barva z lahno vijoličasto primesjo. V osmih dneh, ki jih je nesrečni notar preseděl doma za pečjo, je nesrečna barva izginila. Ko je šel prvikrat z doma, se je zopet prikazala, dasi je bil zavit v lisičji kožuh.

Zdaj se je gospod L'Ambert ustrašil. Ročno je poklical gospoda Beruiera. Doktor je pritekel, ugotovil lahko vnetje in predpisal obkladke z ledeno vodo. S tem se je nos sicer ohladil, a pozdravil se ni. Gospod Bernier se je čudil, zakaj bolezen ne izgine.

— Kakor vidim, — je rekel, — ma Dieffenbach vendarle prav. On namreč trdi, da zaplata zaradi preobilice krvi lahko zamre in da je zato treba staviti na nos pijavke. Poskusimo!

Notar si je obesil pijavko na konec nosu. Ko se je nasičena s krvjo odvalila, so jo nadomestili z drugo. To se je ponavljalo dva dni in dve noči. Oteklina in barva sta za nekaj časa zginili, a to ni trajalo dolgo. Treba je bilo dobiti kaj drugega. Gospod Bernier si je izprosil dvajset štiri ure, da stvar premisli in preudari, vzel si jih je pa štirideset osem.

Ko je prišel zopet v hišo gospoda notarja, je bil močno v skrbeh in celo boječ. Moral se je navavnost posiliti, preden je rekel gospodu L'Ambertu:

— Medicina še ne pozna vseh naravnih pojavov, in povem vam teorijo, ki nima nič znanstvenega značaja. Moji tovariši bi se mi morda smejali, če bi jim povedal, da lahko ostane od človeškega telesa odtrgana zaplata pod vplivom svojega prejšnjega lastnika. Vaša kri, ki jo poganja vaše srce in ki je odvisna od vaših možganov, doteka tako nesrečno v vaš nos. In vendar bi skoraj mislil, da je auverngski tepec s tem dogodkom v zvezi.

Gospod notar je silno ugovarjal. Najemec, ki ga je on pošteno plačal, ki mu ni bil on nič več dolžan, naj bi skrivnostno vplival na nos takega dostojanstvenika! — Taka trditev je skoraj nesramna!

— Še veliko več, — je odvrnil doktor. — bedasta je. Vendar vas pa prosim dovoljenja, da smem poiskati Romagneta. Še danes ga moram videti in če se tudi prepričam o svoji zmoti. Ali ste shranili njegov naslov?

— Bog ne daj!

— Ga pa poiščem. Bodite potrpežljivi, ostanite doma in pustite nos na miru!

Štirinajst dni je iskal. Policija mu je pomagala in mu dajala tri tedne napačne podatke. Prijeli so celo vrsto Romagnetov. Bistroumen in izkušen agent je izvohal vse pariške Romagnete, samo tistega ne, ki so ga iskali. Našli so invalida, prodajalca zajčjih kož, odvetnika, tatu, trgovskega pomočnika, orožnika in milijonarja. Gospod L'Ambert je od nestrpnosti koprnel za pečjo in obupno motril svoj škrlatni nos. Nazadrje so našli stanovanje vodorja, ali tega ni bilo več tam. Sosedje so jim povedali, da ga je sreča dohitela in da je prodal svoj voziček, zaj pa uživa življenje.

Gospod Bernier rje obrnil vse gostilne in druga zabavišča, medtem ko je njegov bolnik ves potrt čakal.

Dne 2. februarja ob desetih zjutraj, ko si je lepi notar žalosten grel noge, škilil na tisto evetočo potoniko sredi obraza in je ogledoval, je po celi hiši veselo završalo Vrata so loputala, služabniki so začudeno vzklikali in prikazal se je doktor, ki je vodil Romagneta za roko.

Bil je pravi Romagne, samo da mu skoraj ni bil več podoben. — Bil je umazan, zabuhel, ostuden. oči so mu bile zmešane, dišalo mu je iz ust in smrdel je po vinu in po tobaku. Bil je ves rdeč kakor kuhan rak. Bolj je bil podoben živemu perečemu ognju kakor pa človeku.

— Pošast! — mu je rekel gospod Bernier, — od sramu bi moral umreti! Pod vsako žival si se ponižal. Tudi če imaš še vedno človeško srce, njegove barve nimaš več. Kako si zapravil malo premoženje, ki smo ti ga dali? — Valjal si se v najnižji pohoti in strasti in našel sem te onstran pariških utrdb kakor svinjo v blatu pred najbolj zamazano beznico!

Auvergnčan je uprl v doktorja svoje velike oči in mu rekel s svojim ljubeznivim naglasom, ki je s predmestno intonacijo še pridobil:

— No, pa kaj! Malo ženil šem še, Žaradi tega mi še ni treba govoriti takih neumnosti!

— Kdo ti govori neumnosti? Očitamo ti samo tvoje sramotno vedenje, pa nič drugega. Zakaj nisi svojega denarja rajši naložil, kakor da si ga zapil?

— Šaj mi je rekel on, naj še žabavam!

— Pasja vera! — je zavpil notar, — sem ti mar jaz svetoval, da se nažri v predmestju žganja in črnine?

— Človek še kratkočaši, kakor še ve in žna. Š tovariši šem bil.

Zdravnik je jezno vzrojil:

— Lepe tovariše imaš! Ta je pa dobra! Jaz se trudim s čudovitim zdravljenjem, ki nosi mojo slavo po Parizu in ki mi prej ali slej odpre vrata v Institut, ti s svojimi pijarci pa kvariš moje božansko delo! Če bi šlo samo zato, kar bi hotel, bi lahko zastran nas uganjal. Gre pa za odličnega moža, za bogataša, za tvojega dobrotnika, za mojega bolnika! Osramotil si ga, pokvaril, umoril s svojim nespodobnim vedenjem. — Poglej, kako žalosten si napravil gospodov obraz!

Ubogi fant je pogledal nos, ki ga je on pomagal ustvariti, in udrle so se mu solze.

— Želo žalostno je to, gošpod Bernier, ali dobri Bog naj mi bo priča, da tega jaž nišem kriv. Noš še je čišto šam od šebe pokvaril. Kaj pa mišlite! Poštenjak šem in vam lahko prišežem, da še ga še dotaknil nišem.

— Šema! — se je oglasil gospod notar, — ti tega ne boš nikoli razumel. . . sicer pa tudi treba ni. Povej kar naravrost samo to, ali hočeš izpremeniti svoje vedenje in se kaniti pohote in strasti, ki me posredno ubija! Povem ti, da imam dovolj moči in da te bom že vedel spraviti na varno, če ne bo konca tvojih pregreh!

— V žapor?

— V zapor!

— V žapor k žločinčem? Nikarte, gospod L,Ambert! To bi bila šramota ža mojo rodbino.

— Ali boš še pil ali ne boš več pil?

— Ej, Bog mi pomagaj, kako naj pijem, če šem pa brež šolda? Vše šem žapravil, gošpod L,Ambert. Žapil šem vaših dvatišoč frankov, žapil vožiček in všo žalogo blaga, ždaj mi pa živa duša na všem švetu ne da nič več na upanje..

— Še bolje, capin! Tako je prav.

— Ševeda bo treba, da še špametujem! Revščina mi že trka na vrata, gošpod L'Ambert.

— Je že prav!

— Gošpod L'Ambert!

— Kaj?

— Če bi bili tako dobri in bi mi kupili vožiček, da bi ši služil švoj beraški kruh, bi vam prišegel da bom špet pameter človek.

(Dalje prihodnjič.)

IZUMITELJ 'DEBELE BERTE' UMRL

"Debela Berta" ni ženska, ampak kanon s kalibrom 42cm, ki so ga Nemci pripravili za obstreljevanje Pariza. Konstruktor te naprave je bil inženjer Rausenberger, ki je bil leta in leta uslužben pri Kruppovi firmi v Essenu. Kakih deset let je pripadal tudi direktoriju tvornic, sedaj pa je umrl v Monakovem, star 59 let.

Pred vojno je bil Rausenberger še luč pod mernikom. Ukvarjal se je pač s konstrukcijami in z načrti, ki pa so dobili pomen šele, ko je izbruhnila svetovna vojna. Inženjer je šel takoj na delo, saj je vedel, da je prišel njegov čas. Njegove teorije so se pretvorile v prakso in ko je prvič počilo in je priletela krogla iz "Debele Berte" do Pariza, je ves svet ostrmel. Vse je zijalo, češ, temu tehničnemu domisleku ne bo nihče prišel v okom. Toda kmalu je pokazala praksa, da Rausenbergerja iznajdba ni nič posebno epohalnega. Vse skupaj je imel značaj kuriozitete izrednega dogodka, v praksi pa so bili učinki zelo efemerni.

Po sklepu svetovne vojne se je Rausenberger umaknil v pokoj in se je naselil na Bavarskem. Omamljen od svojega dalekostrelnega topa je začel premišljati, kako bi se dala skonstrurirati naprava, s katero bi ljudje v posebni raketi poleteli v vsemir in tako so nastale bojke o raketi na luno. S Rausenbergerjevo smrtjo pa bo najbrže tudi ta raketa mrknila.

OHRANITEV RIBJEGA ZARODA.

Boljše vrste rib, ki nam služijo v hrano, so vedno v nevarnosti, da popolnoma izumrejo, ker imajo poleg svojih navadnih sovražnikov med živalstvom v človeku največjega sovražnika. Zato vsak človek, ki pametno goji ribe, skuša čim bolj ščititi ribji zarod, da ga obvarje pred poginom. Jajčeca in pozneje mlad zarod shrani sam na varnem prostoru. Ostale ribe pa so priseljene, da same skrbe za ohranitev svojega zaroda. Pri ščuki je na primer to doseženo na ta način, de leže strupena jajčeca. Druge ribe pa ne ležejo samo strupenih jajčec, temveč so za časa drstitve celo same strupene kot je na primer Barbus fluviatilis. Slednja je izredno požrešna in je med ribami to, kar je svinja med sesalci. Najraje se drži v taki vodi, kjer se iztekajo v bližini kanali, ki donašajo ogromno nesnage. Najbrže črpa riba svoje strupene snovi iz teh gnijočih substanc. Dognali so celo, da se hrani najraje s človeškim mesom. Ko je bila leta 1683. pri obleganju Dunaja od strani Turkov vsa Donava polna mrličev, so opazili, da je bilo tedaj vse polno teh rib v vodi, ki so se prej skrivale le po kanalih. Kadar so ptegnili kakega mrliča iz vode, tedaj so iz njegove trebušne votline prihajale ribe na dan, ki so si izvrtale že vse polno rovov po telesu. Čudno pa je bilo to, da se živalske mrhovine niso prav nič dotaknile, čeprav jo je bilo tedaj tudi v Donavi tudi v izobilju.

POVEČANJE LAŠKE MORNARICE

Zbornica je razpravljala o proračunu vojne mornarice. Poslanec Arrivabene je kot prvi govornik rekel, da priznava washingtonski dogovor Italiji pravico do tako velike vojne mornarice, ko jo ima Francija. Da se doseže ta enakost, bi se moral zvišati predloženi proračun za mornarico za 380 milijonov lir. Prvo in najvažnejše vprašanje, ki se ga mora lotiti italijanska vlada, je nadomestitev starih vojnih ladij z novimi enotami, tako da bo italijanska mornarica vsak trenutek odgovarjala danim potrebam. Pri teh besedah je prekinil govornika Mussolini. Poslanec Arrivabene je pripomnil, da se mora sedanji proračun za mornarico brezpogojno zvišati. Zakaj znesek 210 milijonov lir, ki je določen za gradbo novih enot, je v vsakem oziru premajhen.

Potem je povzel besedo državni podtajnik za mornarico admiral Sirianni. Naglašal je, da potrebuje Italija za svojo obrambo svoje geografske lege posebno veliko število podvodnikov. Kljub temu pa Italija ne sme zanemarjati velikih bojnih ladij. V to svrho je treba mnogo denarja. Zbornica naj bo pomirjena.

Poslanska zbornica je nato sprejela proračun za vojno mornarico, nakar je vzela v razpravo proračun za zrakoplovstvo. Poslanec Finci je dejal, da so skoraj vse tvornice letal v severni Italiji in zato izpostavljene sovražnemu napadu. Predlagal je, naj se vsaj nekatere premeste v južno Italijo, Utemeljeval je tudi potrebo, da se zviša število letalcev in pomožnega moštva. Razprava je bila potem prekinjena.

SESTAVINE KRVI

Živordeča in gosto tekoča kri je na prvi pogled enostavna barvana tekočina. Pri natančnejšem raziskovanju pod mikroskopom pa bi opazili, da sestoji iz brez števila posameznih krvnih telese, ki se med seboj ločijo tako po barvi kakor tudi po obliki. V glavnem razločujemo tri vrste takih telese. Najvažnejše opravilo imajo takozvana bela krvna telesca ali limfocite in levkocite. To so potujoča telesca, ki gredo lahko skozi vsako še tako majhno luknjico v telesu in prenašajo redilno hrano posameznim organom. Poleg tega glavnega opravila pa uničujejo in odnašajo škodljive substance v telesu, vsled česar jih imenujejo tudi fagocite. Zato igrajo največjo vlogo pri infekcijah, kjer žrejo bakterije, jih prebavljajo in odstranjajo iz telesa. Druga sestavina krvi so rdeča krvna telesca, ki prav za prav šele dajo pravo rdečo barvo naši krvi, aKjti v vsakem kubičnem milimetru se jih nahaja približno 5 milijonov, dočim samo 6000 belih krvnih telesc. Kot tretja sestavina so rdeče ploščice ali trombocite, ki so v prav majhnem številu zastopane in so jih zato šele v zadnjih desetletjih odkrili. Njih glavna lastnost obstoji v tem, da strjajo kri, ako se nahaja na zraku. Vsled tega povzročajo, da se vsaka rana takoj zaceli, ako trombocitev le premočen pritisk ne odpravi. Pri oni znani bolezni, hemofiliji, kjer se rane sploh ne morejo več začeliti in je radi vsaka najmanjša ranica že smrtnonevarna, najbrže manjkajo v krvi trombocite, ali pa je njih število tako majhno, da je vsaka njihova funkcija onemogočena.

VODNIKOVA DRUŽBA

Kot smo že enkrat omenili, se je ustanovila v Ljubljani "Vodnikova družba", ki bo vsako leto izdala štiri knjige, nalašč pripravljene za širše plasti slovenskega naroda.

Letos bo izdala dva romana, eno knjigo gospodarske in eno knjigo zdravniške vsebine.

"Glas Naroda" je prevzel zastopstvo za Združene države in Kanado. Vse štiri knjige stanejo samo en dolar.

"Vodnikova družba" ima približno isti cilj kot "Mohorjeva družba". Razlika je le ta, da njene knjige ne bodo tako pristranske kot so bile Mohorjeve zadnja leta.

Upati je, da bo dosti rojakov naročilo te res poučne in zanimive knjige. Čas za naročbo je do konca junija. Z naročilom pošljite en dolar.

ONI VEDO, KAJ JE NAJBOLJŠE

Ljudje, ki nastopajo v cirkusu, morajo imeti zdrave živce ter morajo biti tudi sicer čvrsti. Ringling Bros. in Barnum Bailey je mednarodno znan cirkus. In če se poslužujejo Trinerjevega Grenkega Vina ne samo v Ringlingovem cirkusu, pač pa tudi v Milles Bros. 101 Ranch ter oskrbujejo več kot 2000 oseb s tem zdravilom, je s tem rečeno, da so prepričani, da ni bolj zanesljive želodčne to-

nike kot je Trinerjevo Grenko Vino. Če trpite vsled slabega teka, zaprtja, plinov, glavobola ali podobnih želodčnih neredov, kupite steklenico Trinerjevega Grenkega Vina pri svojem lekarnarju ali prodajalcu ter se tudi vi prepričajte! Trinerjeva Angelica Tonika, Trinerjev Liniment, Trinerjev Mirilec Kašlja, Trinerjeve Tablete Zoper Prehlad — nikdar ne razočarajo. Če jih ne morete dobiti v svoji sosedščini, pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Ill. (Ad.)

Rad bi izvedel za naslov ANTONA JERIŠEVIC, doma iz Juršič. Pred kratkim je bil nekje v Penna. Za njega bi rad izvedel njegov brat. Prosim, da se javi meni ali bratu v starem kraju. — **Frank Šain, Box 248, Cass, W. Va.**
(2x 22:24)

OPOMIN

wsem onim, ki mi kaj dolgujejo, da poravnajo svoj dolg v najkrajšem času. Kdor se ne javi v teku 14 dni, ga bom javil s polnim imenom. Denar pošljite na: **Frank Sakser State Bank** za moj naslov. **John Janes, Babinopolje, štv. 105, pošta Stari trg pri Rakeku, Jugoslavija.**

NAZNANILO.

Vsem našim naročnikom v Chicago, Ill., naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš tamošnji večletni zastopnik

Mr. JOSEPH BLISH,

katerega toplo priporočamo in prosimo rojake, da mu gredo na roko, ter pri njem obnove naročnino.

Upravništvo.

POSESTVA V CHICAGO, ILL.

1434 S. 56th Ave. Zidana hiša s 5 sobami. Hrastov les, peč, cementirana klet, tile pod v kopalnici. Cestni improvements (plačani) **$7,800.00.**

1826 S. 56 Ct. Zidan bungalow, pet sob. Peč, jako moderno. Lastnik odpotuje v Californijo. To je dober dom ter si ga je vredno ogledati. Poceni za hitro prodajo. **$8950.00.**

1345 S. 58th Ave. 4 FLATI—5 in 5 in 5 in 5 ter zidana garaža za dve kari. **Novo poslopje.** Vsi flati oddani. Lot 37½ x 125. **$11,000.00** gotovine se zahteva za prevzetje. Mesečni dohodek $320.00.

1341 S. Ridgeland Avenue, Berwyn. 2 FLATA. 6 in 6 sob. Hrastovi podi in hrastov les, dva kurilca za vročo vodo, 33 čevljev lot, prostor za avtomobil. Lastnik odpotuje v Florido ter da poceni hitremu kupcu. Cena **$16,600.00.**

Edward J. Dubsky
2138 S. 56th Avenue.
TEL. CICERO 888.

Trudni in Nervozni Ljudje Najdejo Novo Veselje v Nuga-Tone.

Je učinkovita in hitra.

Kri mora imeti železo, živci pa živeplo. Nuga-Tone daje železo krvi in živeplo živcem. Ista je znanstven graditelj krvi in živcev. Čudovito je kako hitro Nuga-Tone povrne življenje in moč izčrpanim živcem in mišicam. Napravi rdečo kri, močne in mirne živce in pojača njih moč vztrajnosti .Daje blažilen spanec, dobre tek, dobro prebavo in mnogo navdušenja in ambicije. Če se dobro ne počutite, je vaša dolžnost; da jo poskusite. Vas nič ne stane, ako vam ne stori dobro. Je prijetna vživati in počutili se boste boljši takoj. Če vam je še ni predpisal vaš zdravnik, potem pojdite takoj v lekarno in kupite Nuga-Tone. Ne sprejmite nadomestil. Vživajte jo par dni in če se ne počutite boljši in če ne zgledate boljši, nesite ostalo nazaj lekarnarju, ki vam bo povrnil vaš denar. Izdelovatelji Nuga-Tone zahtevajo od vseh lekarnarjev, da jamčijo za isto in povrnejo denar, če niste zadovoljni. Priporočena, jamčena in na prodaj v vseh lekarnah. —Adv't.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava 'Glas Naroda'.

Le malo je tako srečnih ljudi, da lahko žive od samih obresti. Mnogo je pa takih, ki so si pomagali k udobnejšemu življenju z dohodki svojih prihrankov.

Tudi Vam se nudi taka prilika. Naložite prihranke varno pri nas na —

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

po

4%

Obresti vam prično teči že od prvega maja naprej.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

VABILO na PIKNIK
s PLESOM
katerega priredi
SLOVENSKO PEVSKO IN DRAM. DRUŠTVO "LJUBLJANSKI VRH"
v nedeljo, dne 6. junija, 1926,
V PRIJAZNEM GOZDIČU NA DOBRO ZNANI TRAVNIKARJEVI FARMI
Začetek ob 2. popoldne.
PELE SE BODO KRASNE PESMI
IGRALA BO IZVRSTNA "VRHOVA" GODBA
ZA VSESTRANSKO TOČNO POSTREŽBO BO VSE PRESKRBLJENO
PRIDITE VSI IN ZABAVAJTE SE Z NAMI!
ODBOR.

PRVO SKUPNO POTOVANJE V ITALIJO in JUGOSLAVIJO preko TRSTA
s parnikom MARTHA WASHINGTON
dne 22. JUNIJA, 1926.

Potnike bo spremljal naš uradnik skozi do Ljubljane, pazil na prtljago in gledal, da bodo potniki brezskrbno in zadovoljno potovali.

Na razpolago imamo kabine v III. razredu z 2, 4 in 6 posteljami v posebnem oddelku. Vse kabine imajo tekočo vodo. Cena za III. razred do Trsta je $95.— in vojni davek $5.—; železnica do Ljubljane $1.06. Cena za II. razred samo $120.— in $5.— vojni davek. Vozni list III. razreda za tja in nazaj stane le $162.—, za II. razred $214.— ter vojni davek. Nedržavljani plačajo tudi head tax nazajgrede.

DRUGO SKUPNO POTOVANJE
s parnikom **Presidente Wilson**
dne 6. JULIJA, 1926.

Kdor je namenjen potovati, naj se čimpreje prigiasi ter piše za pojasnila na:

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

23 (Nadaljevanje.)

— Ne uvidim, — je rekel godrnjavo, — zakaj bi se umaknila od vsega! Ali res misliš, da sem že tako bolan? Da sem starček, ki sme misliti le še na smrt? Hvala Bogu, da ni še tako daleč!

— Le pomisli na razburjenje, Lorene. Zdravnik gotovo ne bo dopustil kaj takega, — ga je skušala pregovoriti in že vnaprej jo je zazeblo ob misli, da bi se Lorene lahko sestal s Ter Velpsom, zastrazen in kritiziran od ducata radovednih in škodoželjnih oči.

— Jaz pa hočem. Zdravnik lahko reče kar hoče in jaz ga plačam za to, da me ozdravi. Jaz sem zdrav, popolnoma zdrav, to si zapomni.

Skočil je pokonci ter se oprijel z roko roba mize. Vera je videla, kako ga je pri tem streslo.

— Lorene, — je rekla še enkrat ter ga skušala pregovoriti, — ti precenjuješ svoje moči. Emil in Georgina nama ne bosta zamerila, če izostaneva.

Pričel si je meti roki.

— Jaz sem sit prerekanja, — jo je nahrulil. — Šla bova in konec. Jaz, smrtni kandidat, moja lepa ženica, živim še vedno ter hočem uživati življenje.

Zmajala je z glavo ter se nato obrnila proti zdravniku.

— Prosim vas, gospod doktor, ne trpite tega. To nikakor ne more biti dobro za Lorenca. Le pomislite, kako slabo mu je bilo zadnjikrat, — je rekla, vsa razburjena.

— Gospod Konrid je žalibog zelo trmglav v številnih stvareh.

— Da, a vaša avtoriteta, — avtoriteta zdravnika. Storite vse, kar je v vaši moči, da ga zadržite.

Presenečen se je ozrl vanjo.

— Mislim, da ste preveč boječa, milostljiva gospa.

Vera je prijela za knjigo in na njenem obrazu se je prikazal izraz preganjane živali. Zdravnik pa je ni razumel.

— Če vam je dosti dežeče na tem, — je rekel hladno.

Ozrla se je vanj s hitrim pogledom.

— To smatram za najboljše. — je zamrmrala, komaj slišno.

Dr. Šrat je odšel v sobo Konrida ter se kmalu nato vrnil.

—Nemogoče, milostljiva gospa. Gospod Konrid vstraja s čudno trdovratnostjo pri tem, da se udeleži plesa in jaz sem mnenja, da mu ne more to dosti škodovati.

— Ah, — je zastokala Vera.

— Če vam more služiti to v pomirjenje, milostljiva gospa, — je rekel zdravnik, — pridem jutri zvečer ter vas spremljam. Ker imam tudi jaz povabilo, ne bo nikdo tega opazil in razventega je dobro, da se mudim v bližini gospoda Konrida.

Prikimala mu je.

— Le pridite. Ob desetih je naročen naš voz.

Ko mu je podala roko, je čutil, kako ledenomrzli so bili prsti in kako so se tresli. Odšel je, ves zaposlen z uganko, katero mu je stavljala ta ženska in ta uganka ga je trapila bolj kot si je hotel sam priznati.

Vihar je tulil krog vogalov cest in dež, pomešan s snegom je udarjal ob okna. Ko je Vera stopila k oknu ter se ozrla ven, jo je streslo in navdala jo je nedoločna, velika bojazen.

Četrt ure pred določenim časom je poslal Lorene služabnika ter pustil vprašati, če je njegova žena že pripravljena.

Bila je že oblečena. Visoko ogledalo je kazalo sliko očarljive lepote.

Ko je stopila Vera v sobo svojega moža, je sedel na stolu, nepremično in s srepo zročimi očmi, ki očividno niso nič videle. Bela kravata in frak sta predstavljala čuden kontrast. Vera se je prestrašila. Počasi se mu je približala ter mu položila roko na ramo.

— Lorene, — je rekla polglasno.

Ni je slišal, a nosnici sta se mu razširili in izgledalo je kot da vsesava z užitkom nekaj, kar je uplivalo na njegove otopele čute. Zaprl je oči ter jih zopet odprl, ne da bi se ozrl na svojo ženo. Polagoma pa se je vzbudilo v njem spoznanje. Dvignil je glavo ter se ozrl vanjo. Stala je pred njim v vsej svoji krasoti. Predstavljala je sliko življenja, moči in zdravja. Ko se je ozrl vanjo, se je vzbudil v njem z elementarno silo inštinktiven srd proti temu, kar je imela ona in kar je bilo njemu nedoseženo, — namreč zdravje. Oči so se mu zalile s krvjo, pene so mu stopile na ustnici in pred seboj je videl vse rdeče.

Zatulil je kot divja zver ter skočil pokonci. Njegovo telo, to bedno, izmozgano telo, je bilo kot iz jekla.

Prestrašena je skočila Vera na stran, ker ni razumela. Stal je pred njo s stisnjenimi pestmi, ne da bi sam vedel, kaj počne. Ko pa je hotela pobegniti, je skočil proti njej kot tiger. S svojo koščeno roko jo je prijel za tilnik ter se približal s svojo glavo njenemu obrazu.

Vnel se je kratek, nem boj in ker je Vera čutila, da ne pomenja njena moč ničesar vspričo tega nepričakovanega, silnega napada, je ostala za trenutek popolnoma ohromljena vspričo strašnega prizora, ki se ji je nudil in katerega je pričela počasi razumevati.

Videla je Lorenca Konrida, kako je z eno roko raztrgal njeno obleko pri strani, dočim je držal z drugo roko svoje žene. Videla je, kako je zasadil svoje dolge, ostre in rmene zobe v njeno ramo in kako se je prikazala kri, ki je pričela kapljati na njeno svileno obleko.

On sam bi ne mogel povedati, če se je njegovih bolnih možganov polastila misel, da bo črpal življenje in zdravje iz tega polnega, belega mesa ali če je bil to izraz sovraštva, ki ga je gnalo, da na tak živinski način napade Vero.

Vse se je zgodilo inštinktivno, pod vplivom blaznosti, katere ne more nikdo pojasniti.

Mučena ženska je zakričala ter pričela izgubljati v rokah blazneža zavest. V istem trenutku pa je odprl vrata dr. Šrat ter z enim pogledom pregledal prizor, ki se mu je nudil.

Bil je v kožuhu ter imel klobuk v roki, kot je prišel, da odide skupaj s Konridom in njegovo ženo. Postal je bled kot prt. V trenutku se je iznebil kožuha, vrgel klobuk na tla ter stal poleg tresoče se, napol onsveščene ženske. S težko roko je potisnil Konrida na stran, s tako silo, da je padel Konrid na tla. Zdravnika pa ni brigalo, kam je priletel njegov pacijent. Težko sopihajoč, z znojnimi sragami na čelu je stal pred Vero ter zrl na belo roko, od katere je še vedno kapala kri.

Čutil je, da obstaja tudi za njega, moža močne volje ter prevdarnega, moja preko katere ga bo potegnil s seboj vrtinec ljubavnih občutkov in ta meja je bila dosežena v trenutku, ko je prijel belo roko žene.

Pričel je boriti najhujši, najstrašnejši boj svojega življenja. Vse v njem in krog njega ga je sililo k temu, da vzame to žensko v svoje roke, da ji šepeta v uho tolažilne besede, a ni se premaknil z mesta. Le svojo pest je stisnil.

(Dalje prihodnjič.)

SPOMINSKA PLOŠČA PRVI ORANŽI

Poleg prvega oranžnega drevesa v Californiji so odkrili pred kratkim spominsko ploščo, v kateri je vklesano, da je drevo zasadila leta 1874 Mrs. Eliza Tibbets. Oranže prinašajo dandanes Californiji več dobička kot pa vse zlato.

Spomini na Cankarja.

Pisati o Cankarju ravno v teh časih, je človeku neprijetno že zato, ker jo bo težko dnesel sumničenju, češ, poglejte no, še temu se je bilo treba šopiriti s Cankarjevimi spomini! Poleg tega pa so mi ravno ti spomini, tu in tam sicer manj živi, vsi tako nekako zaprti, da jih nerad obešam na zvon, tako samo sreu namenjeni in tako tvoji notranjosti, potrebni, kakor tista blažena večerna ura, v kateri je umrl zate ves svet in greš in čitaš Cankarjevo novelo.

Bil sem v Cankarjevi družbi tisti večer, ko se je ponesrečil. Toda njegovo bolezen in njegovo smrt so spremljali, tako burni politični dogodki, doma in po svetu, da smo se zavedali — baš "Preporodovci" — Cankarjeve tragedije komaj pri pogrebu, če ne celo šele pozneje. V mladini je vse vrelo, dasi ni vedela natančno, kod in kam. Ta mladina je oila povračilo očetov, in dedov, ki v najbolj zgodovinskih trenotkih niso vedeli ne kod in kam . . .

Iz zadnjih njegovih dni se še spominjam par momentov, ki zvene sicer kot vesela anekdota, toda niso anekdota in tudi vesela ne. Meni se je zdel, kakor da ne veruje v vse, kar se je godilo pred njegovimi očmi, kakor da nima nobenega smisla več za vse, kar diši po tem svetu. Njegov sarkazem je bil s solzo zalit in je segal že onkraj naše priljubljene subjektivne resnice, ljubljanske domačnosti in drugih naših vrlin... Segal je že onkraj vsega posvetnega, zakaj Cankar se je poslavljal od sveta...

x x x

V kleti smo sedeli in se dobro imeli. Družba je bila vesela in sama zase. Nekdo od sosedne mize bi se očividno rad seznanil s pesnikom. Mimogrede naj omenim, da to ni bilo tako težko. Toda, ko bi nesrečnik vsaj govoril tako, kakor mu je bilo od Boga dano! Ne!

"Dovolite namreč, moje ime, da se vam predstavim, gospod Cankar, jaz sem, takorekoč, doktor..."

Cankar mu je dal roko, umolknil in nastal je odmor, ki ni nič prida obetal. Končno pa mu pravi:

"Kaj ste vi, gospod?"

"Doktor, gospod Cankar!"

Cankar:

"Doktor?! Tako? No, le bodite!"

In se je obrnil v stran in ni več govoril. Družba se je zasmejala, še "doktor" se je poskušal zasmejati, toda Cankarjev obraz je postal resen in žalosten.

Pozneje nekoč smo zopet sedeli pri kozarcu. Zopet bi se nekdo od sosedne mize rad seznanil s Cankarjem. To je bilo očividno študent. Sam je sedel in venomer gledal na Cankarja. Imel je dolge lase in črno pentljo; iz žepa mu je gledal kos papirjev. Torej očitno pesnik. Milan Pugelj, ki ga je poznal in še bolj poznal vse bolečine mladega literata, ga je povabil k mizi in ga predtsavil Cankarju, češ, da "je gospod tudi pesnik". Cankar je mladeniča skoro predrl s pogledom in vzdihnil:

" Kaj? Vi ste tudi pesnik? O ti reva ti!"

Toda v njegovem pogledu in glasu je bilo toliko žalosti in prikritega trpljenja, da se ni nihče zasmejal, pač pa se zamislil v Cankarjeve besede. Zamislil se je vanje tudi mladi poet in strah ga je postalo.

x x x

Neko noč pred usodnim dnem sem blodil s Cankarjem po Ljubljanskem polju. Spodaj je šumela Ljubljanica, tam proti Šmarju je Molnik sanjal o svobodni domovini. V zraku je pozvanjala nova pesem, ki je še ni slišalo naše uho. Hodila sva po blatni cesti. Cankar ni govoril skoro nič in še predno sem opazil, naju je pokrila gosta megla. Lepe so včasih take meglene noči v ljubljanski okolici. Luna je sijala tako močno, da se ti je zdel omegleno morje, kakor snežene plasti, vse bele in lahke, kakor v sanjah. Narava te je hotela povzdigniti vate, proč od zvezd, le k zemeljskim tlom in proti tebi samemu. Njiva in pot in zopet njiva, vse v miru in otožnosti.

Naenkrat, še predno sva ga zapazila, je stal pred nama sredi meglenega morja križ, teman, visok in razprostirajoč krvave roke, v objem njivam, polju in vesoljnemu, trpečemu svetu.

Cankar je postal za hip in nato zašepetal:

"Stopi naprej in me počakaj!"

Vsa tajnost tega trenotka me je gnala par korakov dalje, nato pa sem se ozrl in pogledal...

Tam je stal pesnik pod križem, dvigal roke, kakor da ga hoče objeti, govoril nerazločno in glasno ihtel...

Preblodila sva megleno noč in ko je zjutraj posijalo solnce, sem ga videl, kako je stal v zamazanam površniku na oglu pred Unionom", gledal ljudi, mladino in rojstvo nove države. Zdelo se mi je, da mu igra krog usten prav rahel nasmeh... Zvečer sem bil še v njegovi družbi, toda ni govoril mnogo in ko sem se poslavljal, ni hotel na noben način domov, kakor da se boji nečesa. To je bilo zadnjikrat, da sem ga videl. Zakaj dan na to je že ležal v bolnici.

x x x

Ne, še enkrat sem ga videl. Prvič na mrtvaškem odru. Komaj sem si priboril dostop do odra. Vse je bilo lepo ozaljšano in močno bogato. Debele sveče, šopki, venci in trakovi, kar največ premore naš mali narod. Tam sem se prerival, da bi ga prav natančno videl. Zdelo se mi je, da ima oči prav narahlo odprte, in droban svečin žarek se mu je vlival naravnost med trepalnice. Kropili so ga modrijani, narodnjaki, zaplotnice. Vse se je gnetlo pred njim. In takrat se mi je zdelo, da so njegove trepalnice prav narahlo pomežikovale. Udrl sem jo po stopnicah navzdol in se nisem več upal gor.

x x x

Ko je bil končan pohod k sv. Križu, ko so pevci odpeli in govorniki dokončali govore, je ostal grob še za trenutek odprt. Na Ljubljansko polje se je spuščala megla in oblaki so se podili po nebu. In glej, prav ta trenutek, prav ta zadnji hip so se oblaki razgrnili in luna je posijala še enkrat v odprti grob. Nato se je stemnilo...

Ko smo prišli v mesto, se mi je zdelo, da sredi večernega vrvenja zopet vidim na oglu "Uniona" Ivana Cankarja v površniku, kako gleda vračajoče se pogrebce in posluša njih pogovore in jim nalahko pomežnikuje...

POZDRAVI.

Pred odhodom v domovino, pozdravljam še enkrat vse znance in prijatelje v Oregon City, posebno pa Joe Šetino in Franka Sekneta, ki sta dala brezplačno avtomobila na razpolago. Pozdravljam tudi Ludvika Sajovica, ki me je spremil na postajo. Nadalje pozdravljam v Chicago Fannie Sajovic ter se ji zahvaljujem za postrežbo.

Jožef Trošt,
na poti v Vipavo.

*

Pred odhodom v domovino, pozdravljam vse svoje prijaelje in znance v Chicago, Ill.

Karl Jeglič.

*

Predno se podam v staro domovino s svojim sinom Joe-om, pozdravljam v Chicagu vse svoje znance in prijatelje, posebno pa svojo družino.

Joe Sajovic.

*

Predno grem na vodo, pozdravim vse Ribničane in prijatelje. Saj veste, da grem po piščalke in po rešeta.

Matija Križman.

*

Predno se podam v staro domovino, pozdravim vse prijatelje in znance, posebno pa svojega moža in hčer.

Rozi Kastelic,
na poti v Toplice na Dolenjskem.

*

Pozdravim vse v Oregon City, Ore., posebno pa svojo ženo in svojo družino, vse znance in prijatelje, posebno pa Joe Šetina, Franka Sekneta, ki me je peljal na klodovor brezplačno in svojega sina Ludvika Sajovic.

V Chicagi se posebno zahvalim vsem rojakom in rojakinjam, posebno pa Fannie Sajovic in njeni družini.

Frank Sajovic,
na poti v Olševek na Gorenjsko

POZOR ROJAKI!

Prosti pouk glede državljanstva in priseljevanja je vsak četrtek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli štv. 62 Hester & Essex Street, New York City.

Vprašajte za zastopnika Legije za Ameriško Državljanstvo.

Kretanje parnikov - Shipping News

26. maja: Leviathan, Cherbourg.

26. maja: Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen.

27. maja: Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.

29. maja: Olympic, Cherbourg.

1. junija: Resolute, Cherbourg, Hamburg; Berlin, Cherbourg, Bremen.

2. junija: Berengaria, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

3. junija: Cleveland, Cherbourg, Hamburg.

4. junija: Republic, Cherbourg, Bremen.

5. junija: Majestic, Cherbourg; France, Havre; Zeeland, Cherbourg, Antwerp.

8. junija: Muenchen, Cherbourg, Bremen.

9. junija: Mauretania, Cherbourg; George Washington, Cherbourg, Bremen.

10. junija: Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Columbus, Cherebourg, Bremen.

12. junija: Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Lapland, Cherbourg, Antwerp.

15. junija: Reliance, Cherbourg, Hamburg.

16. junija: Aquitania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

17. junija: Westphalia, Hamburg.

19. junija: Olympic, Cherbourg; Pennland, Cherbourg, Antwerp; Sierra Ventana, Cherbourg, Bremen.

22. junija: MARTHA WASHINGTON, TRST, SKUPNI IZLET.

23. junija: Majestic, Cherbourg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

26. junija: France, Havre; Belgenland, Cherbourg, Antwerp.

29. junija: Resolute, Cherbourg, Hamburg, Thuringia, Hamburg; Bremen, Cherbourg, Bremen.

30. junija: Mauretania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

6. julija: PRESIDENTE WILSON, TRST; DRUGI SKUPNI IZLET.

V IN IZ JUGOSLAVIJE
PREKO HAMBURGA
RESOLUTE, RELIANCE
ALBERT BALLIN
DEUTSCHLAND
HAMBURG
Naši parniki na tri vijake
CLEVELAND, WESTPHALIA
THURINGIA
EVROPSKA POTOVANJA
POD OSEBNIM VODSTVOM
$198.—
Iz NEW YORKA do LJUBLJANE in NAZAJ
v modernem 3. razredu.
(Vojni davek posebej.)
TEDENSKA ODPLUTJA
Za povratna dovoljenja in druge informacije se obrnite na lokalnega agenta ali na
United American Lines
(Harriman Line) Joint Service with
Hamburg-American Line
35-39 Broadway, New York.

CUNARD
V JUGOSLAVIJO
preko Cherbourga - Francija
Potujte s Cunardovimi ekspresnimi parniki:
AQUITANIA
BERENGARIA
MAURETANIA
Odplutje iz New Yorka vsako sredo.
Manj kot 6 dni na morju — do Jugoslavije osem in pol dne. Izvrstne kabine III. razreda za dva, štiri ali šest potnikov.
Nenadkrilijiva čistoba. Obilna in izborna hrana.
Za nadaljna navodila vprašajte svojega agenta, ali pa pišite naravnost na —
CUNARD LINE
25 Broadway

Rad bi izvedel za naslov svojega prijatelja GRGE MALNARA. Imel sem naslov iz Kansas City, Kans., pa sem ga izgubil. Kdor ve, naj mi ga sporočil, ali naj se pa sam javi. — **John Malnar, (Brkin) Baxley, Ark.**
(4x 21,22,24,25)

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR
za leto 1926
Cena 50c s poštnino vred.
z naročilom pošljite znamke ali money order na:
"Glas Naroda"
82 Cortlandt St.,
New York, N. Y.

Prav vsakdo -
kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —
MALI OGLASI
v "Glas Naroda".

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebo, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki Vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamorejo tudi nedržavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosilcu v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svojce iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

ADVERTISE in GLAS NARODA

Pozor rojaki!
V zalogi imamo
SVETO PISMO
(stare in nove zaveze)
Knjiga je krasno trdo vezana ter stane $3.00.
Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Nič ni boljšega kot močan, pomirjajoč
PAIN-EXPELLER
Varstvena znamka Reg. U. S. Pat. Off.
za vdrgnenje v slučaju revmatičnih bolečin, trganja v hrbtu, okorelega vratu, nevralgije in ohromelosti. Pain-Expeller preganja bolečine izza časa, ko je bil stari oče še otrok!
35c. in 70c. v lekarnah. Pravi ima varstveno znamko SIDRO.
F. AD. RICHTER & CO.
BERRY & SO. 5th STS. BROOKLYN, N. Y.